

Músiques urbanes i populars

2015/2016

Codi: 100632

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Sílvia Martínez García

Correu electrònic: Desconegut

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Cap. És recomenable, però no imprescindible, tenir coneixements bàsics de vocabulari tècnic musical (harmonia, teoria musical, etc)

Objectius

- Identificar els principals processos que conformen les dinàmiques de les músiques populars i urbanes
- Obtenir una visió de conjunt crítica sobre la història i historiografia de la música popular
- Relacionar les músiques populars urbanes amb llurs contextos socials, històrics i cultural
- Aplicar a la recerca les principals eines teòriques i analítiques desenvolupades recentment en l'àmbit interdisciplinari dels Estudis de Música Popular (*Popular Music Studies*)
- Elaborar petites recerques crítiques sobre gèneres, grups, intèrprets, compositors i/o pràctiques de la música popular urbana dels segles XX i XXI
- Desenvolupar un pensament crític sobre la Musicologia i els Estudis de Música Popular que contribueixin, a llarg termini, a millorar el camp d'estudis

Competències

- Identificar i contrastar les diferents vies de recepció i consum musicals en la societat i en la cultura de cada època.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer i apreciar les manifestacions musicals de les cultures no occidentals, tradicionals i de l'àmbit popular i urbà.
- Relacionar les creacions musicals amb els seus diferents contextos, discriminant les funcions socials de la música, el seu paper i el del músic en la societat i en relació amb les altres manifestacions artístiques.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar i transmetre els coneixements adquirits a les demandes socials relacionades amb les músiques populars
2. Avaluar el consum musical en la societat contemporània.
3. Desenvolupar estratègies argumentatives i actitudinals per fomentar el respecte entre propostes socioculturals diverses.
4. Determinar els principals conceptes tècnics i històrics relacionats amb les músiques populars i urbanes.
5. Discriminar els principals estils i les tècniques bàsiques de les músiques populars i urbanes, i saber posar-los en relació amb la praxi musical.
6. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats
7. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes econòmics, de parentiu, polítics, simbòlics i cognitius, educatius i de gènere, i la teoria antropològica que hi fa referència.
8. Identificar les connexions entre la creació musical actual i les circumstàncies sociopolítiques i culturals en què té lloc.
9. Mantenir el respecte de la diversitat d'idees, persones, situacions i cultures en el desenvolupament de la tasca musicològica.
10. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.

Continguts

Els estudis de música popular -també anomenada "urbana", "de masses", "popular no-tradicional", etc.- són un camp relativament nou en l'àmbit de la musicologia i en el conjunt de les ciències socials. Les recerques en músiques populars iniciades a finals dels anys seixanta als espais acadèmics anglosaxons han derivat amb el temps en una multiplicitat de corrents teòrics tan dispersos com enriquidors, resultat de la varietat de perspectives teòriques i epistemològiques que han anat sorgint.

Abastada des d'una perspectiva interdisciplinària que no es limita a l'observació cronològica de les grans "fites" de la història de la música, l'estudi de la música popular constitueix un àmbit privilegiat per a l'anàlisi no només de les estructures sonores o de la seva estètica, sinó de les cultures musicals enteses com a propostes complexes que conformen una part fonamental de la realitat social i cultural en la qual vivim.

En aquest curs obrim les oïdes i ens movem a salts entre diversos gèneres i situacions musicals per explorar la seva (i la nostra) relació amb les indústries culturals, els mitjans de comunicació i les pràctiques socials.

Els temes bàsics que estructuraran el curs són els següents (inclou materials específics per a preparar-los):

T.1.- Presentació de l'assignatura. Conceptes bàsics per a l'estudi de la música popular

Materials complementaris T.1.:

- Horner, B. i Swiss, T. 1999. *Key Terms in Popular Music and Culture*. Oxford: Blackwell
- Peter Wicke. "La música pop en la teoria: aspectes de una relació problemàtica". A: J. Martín Galán y Carlos Villar-Taboada (eds). 2004. *Los últimos diez años de la investigación musical*. Valladolid: Univ. de Valladolid

T.2.- Fronteres internes: mainstream, subcultures i escenes musicals

Materials complementaris T.2.:

- Lluís Lles. 1998. *Dance Music*. Madrid: Celeste
- Josep Martí. 2001. *Más allá del arte*. Barcelona: Deriva (cap. 14) (cap. 15)
- Cohen, Sara. "Scene". A: Thomas Swiss; Bruce Horner. 1999. *Key Terms in Popular Music and Culture*. Oxford: Blackwell

T.3.- Canon i historiografia de la música popular

Materials complementaris T.3.:

- Charlie Gillett. 2003. *Historia del Rock. El sonido de la ciudad. Desde sus orígenes hasta el soul*. Barcelona: Ma Non Troppo

- Keir Keightley. 2006 [2001]. "Reconsiderar el rock". A: S.Frih, W.Straw, J.Street. *La otra historia del rock*. Barcelona: Ma Non Troppo
- Sílvia Martínez, Héctor Fouce (eds). 2013. *Made in Spain. Studies in Popular Music*. New York: Routledge
- *Oh Brother!* (Dir. per Ethan Coen i Joel Coen)
- *A Day at the Races* (Dir. Sam Wood)
- Frank Tirro. 2001 [1993]. *Historia del jazz clásico*. Barcelona: Ma Non Troppo. Capítols: "El ragtime" (cap. 2) i "El blues" (cap. 3)

T.4.- Música i imatge

Materials complementaris T.4.:

- Simon Frith, A.Goodwin, L.Grossberg (eds). 1993. *Sound and Vision. The Music Video Reader*. New York: Routledge
- Eduard Guillot. 1999. *Rock en el cine*. Valencia: La Máscara
- Viñuela, Eduardo. 2010. *El videoclip en España (1980-1995)*. Gesto audiovisual. Madrid: ICCMU

T.5.-Cançons, coples i crooners

Materials complementaris T.5.:

- Manuel Vázquez Montalbán. 2013 [1974]. *Cien años de canción y music-hall*. Barcelona: Nortedur
- Rosa Peñasco. 2000. *La copla sabe de leyes*. Madrid: Alianza
- Jordi Turtós y Magda Bonet. 1998. *Cantautores en España*. Madrid: Celeste
- MaríaLuisa de la Garza. 2008. *Ni aquí ni allá. El emigrante en los corridos y en otras canciones populares*. México, D.F.: Laberinto

T.6.- Gènere i música popular

Materials complementaris T.6.:

- Sheila Whiteley. 2000. *Women and Popular Music: Sexuality, Identity and Subjectivity*. New York: Routledge
- Laura Viñuela. 2003. *La perspectiva de género y la música popular: dos nuevos retos para la musicología*. Oviedo: KRK
- Sílvia Martínez. 2000. "El sexe de la música". *We Will Rock You. Músiques populars, cultura i identitat en el món actual*. Barcelona: UOC
- Freya Jarman-Ivens. 2007. *"Oh boy!: masculinities and popular music"*. New York: Routledge
- Sheila Whiteley, Jennifer Rycenga (eds). 2006. *Queering the Popular Pitch*. New York: Taylor & Francis

T.7.- Tecnologies per a la música

Materials complementaris T.7.:

- David Toop. "Océano de sonido". A: Luis Puig y Jenaro Talen (eds.). 1999. *Las culturas del rock*. Valencia: Fundación Bancaixa
- Paul Théberge. "Conectados: la tecnología y la música popular". A: S.Frih, W.Straw y J.Street (eds). 2006 [2001]. *La otra historia del rock*. Barcelona: Ma Non Troppo

T.8.- Música, indústria i mitjans de comunicació

Materials complementaris T.8.:

- Keith Negus. 2005 [1999]. *Los géneros musicales y la cultura de las multinacionales*. Barcelona: Paidós
- DNX Group. 2007. *Desafíos para el copyright: música y cine en la era digital* (Informe tècnic accessible on-line)
- Fundación Alternativas. 2006. *Plan Integral de Apoyo a la música. Estudio sobre la industria musical y sus problemática actual* (Document accessible on-line)

T.9.- Panorama 2.O.

Materials complementaris T.9.:

- López Cano, Ruben (2010) "La vida en copias. Breves cartografía del reciclaje musical digital". *Letras. Imagen. Sonido. Ciudad mediatizada*. n.5: 171-185
- Sinreich, Aram (2010) *Mashed Up: Music, Technology, and the Rise of Configurable Culture*. University of Massachusetts.
- Lessig, Lawrence (2008) *Remix: Making Art and Commerce Thrive in the Hybrid Economy*. Penguin Press

Metodologia

L'assignatura té format de seminari i la metodologia d'aprenentatge implica activament l'estudiant. Els continguts del curs s'adquiriran principalment mitjançant la lectura i la discussió dels textos seleccionats, així com de l'anàlisi i el debat sobre els materials audiovisuals proposats. Es treballarà a partir de casos d'estudi concrets i pràctics, dels quals se'n derivaran els aspectes teòrics i els conceptes clau de l'assignatura.

Activitats en grup a l'aula

Al llarg de les sessions de classe, es comparteix treball col·lectiu sobre diversos materials audiovisuals (enregistraments personals low-fi, videoclips, fragments de pel·lícules) o escrits (premsa, textos curts, etc). Els materials poden ser proposats per la professora o els estudiants, i sempre estaran relacionats amb el tema del programa del curs que s'està estudiant.

Les activitats s'estructuren primer en petits grups que, dins l'aula, s'organitzen autònomament per reflexionar i discutir sobre els materials proposats. Seguidament, el treball en grups es posa en comú amb la resta d'estudiants i la professora, per tal de debatre col·lectivament i extreure'n conclusions útils per al tema d'estudi del temari.

Preparació i presentació oral en grup

Les tres primeres setmanes de classe, els estudiants pacten amb la professora un tema de treball relacionat amb els continguts del curs, sobre el que hauran d'aprofundir en una recerca autònoma. El treball de recerca es realitza en petits grups (de 3 a 5 estudiants) per tal de facilitar el debat, l'intercanvi d'opinions i d'estratègies de treballs entre els i les alumnes. Una vegada finalitzada la recerca i, amb un calendari prèviament pactat, s'exposa davant de tot el grup de classe, presentant-ne els principals resultats i proposant un tema de discussió derivat de l'exposició a la resta de companys. La professora supervisarà la recerca i la presentació a classe i ajudarà a moderar el debat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions presencials i d'avaluació	41	1,64	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Activitats en grup a l'aula	0	0	1, 3, 4, 6, 8, 9
Preparació i presentació oral en grup	0	0	3, 6, 7, 8, 9, 10
Tutories individuals i de grup	10	0,4	1, 3, 8, 9
Tipus: Autònomes			
Estudi, lectura i preparació de materials del curs	72	2,88	2, 3, 4, 6, 8, 9

Avaluació

L'assignatura està pensada amb sessions participatives en les quals l'assistència continuada a classe és recomenada. Tot i això, l'assistència no és obligatòria i, per tant, l'avaluació no la penalitzarà. Sí es valorarà molt positivament la participació activa i continuada en les sessions de classe del curs. La valoració d'aquesta

participació i la realització de les petites activitats i pràctiques que es proposaran a l'aula serà d'un 10% sobre la nota global.

El gruix de l'avaluació individual es farà a partir de dues proves parcials escrites, una a meitat del semestre i una altra al final, en les quals l'estudiant haurà de demostrar els coneixements adquirits. El format de les proves serà de preguntes curtes i/o multiopció, i contindrà alguns casos concrets il·lustrats amb àudios i vídeos. Cadascuna de les proves tindrà un pes d'un 25% sobre l'avaluació global.

Un altre 25% de l'avaluació es puntua a partir d'una recerca sobre un tema relacionat amb els continguts del curs, pactat prèviament amb la professora. El treball, que es realitzarà en petits grups, es presentarà oralment a classe i serà debatut col·lectivament. Els materials de suport a la presentació (vídeos, PwP, Prezi, etc) seran revisats i avaluats per la professora (15% de la nota del curs). Aquests materials, ja revisats, es penjaran al Moodle de l'assignatura i serviran com a material de complementari de treball per a tots els estudiants.

L'assignatura ofereix la possibilitat de reavaluació, però aquesta es considera una mesura excepcional, atès que l'objectiu és una avaluació continuada de l'activitat al llarg de tot el semestre. Per presentar-se a la reavaluació caldrà haver superat, com a mínim, una de les dues proves parcials escrites amb una nota de 5,5.

Per a considerar la qualificació "no avaluable" (anterior "no presentar"), l'estudiant haurà d'haver abandonat el seguiment de l'assignatura sense haver realitzat cap prova d'avaluació escrita o només el primer parcial.

La revisió de les qualificacions finals es realitzarà de manera presencial al despatx de la profesora, en dates anunciades amb antelació i sempre en el termini màxim de dues setmanes, a comptar des del lliurament de les qualificacions als estudiants.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats en grup a l'aula	10%	8	0,32	1, 3, 4, 6, 8, 9
PARCIAL I. Prova escrita individual	25%	2	0,08	3, 4, 5, 7, 8
PARCIAL II. Prova escrita individual	25%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9
Preparació i presentació oral en grup	25%	10	0,4	3, 6, 7, 8, 9, 10
Treball escrit/audiovisual (materials de suport a exposició oral)	15%	5	0,2	1, 4, 7, 8, 10

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA DEL CURS

Gillet, Charlie. 2008. *Historia del rock and roll: El sonido de la ciudad* (2 vol.). Barcelona: Ma Non Troppo

Longhurst, Brian. 1996. *Popular Music and Society*. Cambridge: Polity Press

Middleton, Richard. 1990. *Studying Popular Music*. Buckingham: Open University Press

Ordovás, Jesús. 1987. *Historia de la música pop española*. Madrid: Alianza

Shuker, Roy. 2005. *Diccionario del rock y la música popular*. Barcelona: Ma Non Troppo [trad. de *Understanding Popular Music*, 1994]

Southern, Eileen. 2001. *Historia de la música negra norteamericana*. Madrid: Akal

Tirro, Frank. *Historia del Jazz clásico / Historia del jazz moderno*. Barcelona: Ma NonTroppo

* La bibliografia específica de cada tema del curs es troba associada al corresponent apartat de "Continguts".